

OSAKEYHTIÖ- LAKI I

Manne Airaksinen Pekka Pulkkinen Vesa Rasinaho

Alma Talent ■ Helsinki 2018

Tilaa OSAKEYHTIÖLAKI I ja II Alma Talent Shopista:
shop.almatalent.fi

3., uudistettu painos

Copyright © 2018 Alma Talent Oy ja tekijät

Kansi: Outi Pallari

Taitto: NotePad

ISBN 978-952-14-3293-4

BALTOprint

Liettua

Palautte kirjasta: protoimitus@almamedia.fi

Alkusanat ensimmäiseen painokseen

Uusi osakeyhtiölaki tuli voimaan 1.9.2006. Olemme halunneet saattaa teoksemme lukijoiden käyttöön mahdollisimman pian lain voimaantulon jälkeen. Siksi olemme voineet ottaa vain jossain määrin huomioon sellaisia tulkintaongelmia, jotka ovat ilmenneet uutta lakia sovellettaessa. Monet tärkeät tulkintakysymykset tulevatkin ilmeneämään vasta ajan mittaan. Otamme mielihyvin vastaan teosta koskevia parannusehdotuksia.

Teos julkaistaan kahdessa osassa, joista ensimmäinen sisältää osakeyhtiölain luvut 1–12 ja jälkimmäinen luvut 13–26. Vastuu teoksen kirjoittamisesta on jakautunut lähtökohtaisesti siten, että Manne Airaksinen on kirjoittanut lukuja 1–2, 5–8, 13–15 ja 20 koskevat osuudet, Pekka Pulkkinen lukuja 3–4, 9–11, 18 ja 21–26 koskevat osuudet sekä Vesa Rasinaho lukuja 12, 16–17 ja 19 koskevat osuudet. Rasinaho on myös osallistunut merkittävästi lukuja 9–11 koskevien osuuksien kirjoittamiseen sekä laatinut teoksen eri osissa olevat verotusta koskevat esitykset. Pulkkinen on lisäksi osallistunut jossain määrin lukua 2 koskevan osuuden kirjoittamiseen. Olemme lukeet ja kommentoineet toistemme osuudet ja vastaamme esitetystä kannanotoista yhteisesti.

Helsingissä 1.12.2006

Manne Airaksinen

Pekka Pulkkinen

Vesa Rasinaho

Alkusanat toiseen painokseen

Olemme teoksemme toisessa painoksessa ottaneet huomioon 1.9.2006 voimaan tulleen uuden osakeyhtiölain soveltamisessa saadut kokemukset sekä keskeisen uutta osakeyhtiölakia koskevan kirjallisuuden. Olemme myös muuten kauttaaltaan syventäneet ja kehittäneet teosta erityisesti käsittelemällä käytännön ilmiöitä, joille osakeyhtiölain tulokinnalla on keskeinen merkitys. Aikaisempaakin enemmän huomiota on kiinnitetty osakeyhtiölain soveltamisessa esille tulevaan muuhun sääntelyyn, kuten arvopaperimarkkinaoikeuteen. Ensimmäisestä painoksesta tutut verokommentit on luonnollisesti säilytetty ja niitä on edelleen kehitetty. Teoksen toisessa painoksessa on huomioitu 30.4.2010 mennessä julkistettu lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö.

Teoksen toinen painos on huomattavasti laajempi kuin ensimmäinen painos. Toivomme, että toisesta painoksesta on entistäkin enemmän hyötyä kaikille osakeyhtiöoikeudesta kiinnostuneille. Otamme mielellämme vastaan parannusehdotuksia teoksen seuraavia painoksia silmällä pitäen. Kiitämme saamastamme ensimmäistä painosta koskeneesta palautteesta sekä monilta tahoilta saamastamme avusta. Lukuisista meitä auttaneista haluamme mainita jaostopäällikkö Jouko Koiton Patentti- ja rekisterihallituksesta, Head of Legal Team Finland Jorma Yli-Jaakkolan ja Registration Officer Kimmo Koskisen Euroclear Finland Oy:stä sekä KTM Kirsi Rasinahon. Erittäin haluamme kiittää myös lukuisia Roschier Asianajotoimisto Oy:n työntekijöitä merkittävästä avusta kirjan sisällön kehittämiseksi. Kiitämme myös kustannustoimittajaamme Anttoni Pihlajamäkeä avusta teoksen painokelpoiseksi saattamisessa.

Myös teoksen toinen painos julkaistaan ensimmäisen painoksen tapaan kahdessa osassa. Ensimmäinen osa sisältää osakeyhtiölain luvut 1–12 ja toinen luvut 13–26. Kirjoittamisvastuu on jakautunut lähtökohtaisesti siten, että Manne Airaksinen on päivittänyt lukuja 1–2, 5–6, 13–15 ja 20 koskevat osuudet, Pekka Pulkkinen lukuja 3–4, 18 ja 21–26 koskevat osuudet sekä Vesa Rasinaho lukuja 12, 16–17 ja 19 koskevat osuudet. Lukujen 7–8 ja 9–11 osalta päivittävyyttä on kirjan toisessa painoksessa siirtynyt Vesa Rasinaholle, joka on myös laatinut kirjan verotusta koskevat osiot sekä osallis-

tunut merkittävästi erityisesti 13–15 lukujen päivittämiseen. Olemme ensimmäistä painosta paremmin pystyneet kommentoimaan ja keskustelemaan toistemme vastuulla olevista luvuista ja vastaamme esitetyistä kannanotoista yhteisesti.

Helsingissä 30.4.2010

Manne Airaksinen Pekka Pulkkinen Vesa Rasinaho

Alkusanat kolmanteen painokseen

Teoksemme vuonna 2010 ilmestyneen toisen painoksen jälkeen lähes kaikki osakeyhtiölain lähilait on joko kokonaan tai merkittävästi uudistettu. Täysin uusia ovat ainakin arvopaperimarkkinalaki, tilintarkastuslaki ja arvo-osuusjärjestelmää koskeva sääntely. Muun muassa arvopaperimarkkinoista ja tilintarkastuksesta on annettu myös suoraan sovellettavaa eurooppalaista sääntelyä. Myös kirjanpitolakia on merkittävästi uudistettu. Itsesääntelystä hallinnointikoodi ja ostarjouskoodi on uudistettu. Itsestään selvää on, että vero-oikeus on merkittävästi muuttunut kahdeksassa vuodessa. Osakeyhtiölakiinkin on tehty erinäisiä muutoksia.

Nyt käsillä olevassa uudessa painoksessa on muuttuneen sääntelyn lisäksi otettu huomioon yhtiökäytännön kehittyminen ja uusi oikeuskäytäntö, ennen kaikkea korkeimman oikeuden ennakkotapaukset. Olemme luonnollisesti pyrkineet ottamaan huomioon keskeisen uudemman oikeuskirjallisuuden.

Teoksessamme on yritetty säilyttää aikaisempien painoksien käytännönläheinen esittämistapa.

Tämän painoksen kirjoittamisessa ovat keskeisellä tavalla auttaneet vero-osuudet päivittänyt Laura Peni ja pääosan arvopaperimarkkinaoikeudellisista jaksoista kirjoittanut Lauri Ignatius. Haluamme esittää Lauralle ja Laurille mitä suurimmat kiitokset erittäin ammattitaitoisesta työstä. Uudistamme myös kiitoksemme aikaisempien painosten kirjoittamisessa auttaneille. Kustannustoimittajamme ansaitsevat erityisen kiitoksen, varsinkin sisältöpäällikkö Arja Lappeteläinen, joka on sitkeästi kannustanut meitä töihin. Me allekirjoittaneet vastaamme luonnollisesti tästäkin painoksesta kokonaisuudessaan.

Kirjoittajista Manne Airaksinen on vastannut lukujen 1–2, 5–7, 13–15 ja 20 päivittämisestä. Pekka Pulkkinen on vastannut lukujen 3, 18 ja 21–25 sekä voimaanpanosäännöksiä ja arvo-osuusjärjestelmää koskevien jaksujen päivittämisestä. Vesa Rasinaho on päivittänyt luvut 8–12, 16–17 ja 19.

Helsingissä 4.6.2018

Manne Airaksinen

Pekka Pulkkinen

Vesa Rasinaho

Sisällys

Alkusanat.....	V
Lyhenteet.....	XVII
I OSA YLEISET PERIAATTEET, PERUSTAMINEN JA OSAKKEET	1
1 luku. Osakeyhtiön toiminnan keskeiset periaatteet ja lain soveltaminen	3
1 §. Soveltamisala.....	5
2 §. Oikeushenkilöllisyys ja osakkeenomistajan rajoitettu vastuu	15
3 §. Pääoma ja sen pysyvyys.....	21
4 §. Osakkeen luovutettavuus	25
5 §. Toiminnan tarkoitus	28
6 §. Enemmistöperiaate.....	37
7 §. Yhdenvertaisuus	39
8 §. Johdon tehtävä.....	50
9 §. Tahdonvaltaisuus.....	55
2 Luku. Osakeyhtiön perustaminen	58
Yleiset säännökset	63
1 §. Perustamissopimus	63
2 §. Perustamissopimuksen sisältö.....	66
3 §. Yhtiöjärjestys.....	74
4 §. Merkintähinta	82
Osakkeen maksaminen	84
5 §. Rahamaksu	84

6 §.	Apportti	85
7 §.	Maksuviivästyksen seuraamukset	93
	Rekisteröiminen ja sen oikeusvaikutukset	96
8 §.	Yhtiön rekisteröiminen	96
9 §.	Rekisteröimisen oikeusvaikutukset	106
10 §.	Toiminta ennen rekisteröimistä	111
11 §.	Oikeustoimet rekisteröimättömän yhtiön kanssa	115
12 §.	Perustamisen raukeaminen	117
	Julkisia osakeyhtiöitä koskevat erityiset säännökset	121
13 §.	Erytyiset edut ja kustannukset	121
14 §.	Perustamisen jälkeen tehdyt merkittävät hankinnat	124
3 Luku.	Osakkeet	130
	Yleiset säännökset	131
1 §.	Osakkeiden yhtäläisyys ja erilajisuus	131
2 §.	Osakeoikeuksien käyttäminen	136
	Osakkeen tuottama äänivalta	142
3 §.	Äänivalta	142
4 §.	Äänivallaton osake	145
	Osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo ja nimellisarvo	149
5 §.	Kirjanpidollinen vasta-arvo ja nimellisarvo	149
	Osakkeen luovutettavuus	155
6 §.	Sallitut vaihdannanrajoituslausekkeet	155
7 §.	Lunastuslauseke	157
8 §.	Suostumuslauseke	172
	Osakekirja ja muut osakeoikeuksiin liittyvät todistukset	176
9 §.	Osakekirjan antaminen	176
10 §.	Osakekirjan sisältö	181
11 §.	Osakekirjaan eräissä tapauksissa tehtävät merkinnät	185
12 §.	Muut osakeoikeuksiin liittyvät todistukset	186
13 §.	Velkakirjalain säännösten soveltaminen osakekirjaan ja muihin todistuksiin	189
14 §.	Yhtiön pakkokeinot	192

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvat osakkeet	194
14 a §. Osakkeiden kuuluminen arvo-osuusjärjestelmään.	
14 b §. Päätöksestä ilmoittaminen.....	211
14 c §. Osakeoikeudet arvo-osuusjärjestelmässä.....	215
Osakasluettelo	220
15 §. Osakasluettelo	220
16 §. Saannon merkitseminen osakasluetteloon	230
17 §. Osakasluettelon julkisuus.....	235
4 Luku. Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvat osakkeet	240
II OSA HALLINTO JA TILINPÄÄTÖS	241
5 Luku. Yhtiökokous	243
Yleiset säännökset	255
1 §. Osakkeenomistajien päätöksenteko	255
1 a §. Pörssiyhtiö	260
2 §. Toimivalta	261
3 §. Varsinainen ja ylimääräinen yhtiökokous.....	269
4 §. Oikeus vaatia ylimääräistä yhtiökokousta.....	282
5 §. Oikeus saada asia yhtiökokouksen käsiteltäväksi	286
Yhtiökokoukseen osallistuminen	291
6 §. Osakkeenomistajien osallistuminen	291
6 a §. Osakkeenomistajan osallistumisoikeus arvo-osuusjärjestelmässä	299
7 §. Ilmoittautuminen.....	301
8 §. Asiamies ja avustaja	307
9 §. Yhtiön omat osakkeet.....	317
10 §. Muiden osallistuminen.....	319
Yleistä päätöksenteosta	324
11 §. Päätettävät asiat.....	324
12 §. Äänimäärä.....	331
13 §. Yhdenvertaisuusperiaate	337
14 §. Esteellisyys	337
15 §. Muotovaatimusten sivuuttaminen	341

Kokousmenettely	344
16 §. Kokouspaikka ja osallistumistapa.....	344
17 §. Koolle kutsuminen.....	351
18 §. Kokouskutsun sisältö.....	355
19 §. Kutsuaika.....	362
20 §. Kutsutapa.....	368
21 §. Kokousasiakirjat, niiden nähtävänä pitäminen ja lähettäminen	373
22 §. Pörssiyhtiötä koskevat erityissäännökset asiakirjojen nähtävänä pitämisestä ja lähettämisestä.....	383
23 §. Puheenjohtaja, ääniluettelo ja pöytäkirja.....	385
24 §. Jatkokokous.....	395
25 §. Kyselyoikeus.....	399
Päätöksentekovaatimukset	407
26 §. Enemmistöpäätös	407
27 §. Määräenemmistöpäätös.....	413
28 §. Osakelajin oikeuksien muuttaminen	419
29 §. Osakkeenomistajan suostumus.....	423
Muut säännökset	430
30 §. Yhtiöjärjestyksen muuttaminen.....	430
31 §. Päätöksen moittiminen.....	434
6 Luku. Osakeyhtiön johto ja edustaminen	435
Johto	448
1 §. Yhtiön johto	448
Hallituksen tehtävät ja päätöksenteko	450
2 §. Hallituksen yleiset tehtävät.....	450
3 §. Hallituksen päätöksenteko	457
4 §. Hallituksen jäsenen esteellisyys	471
5 §. Hallituksen kokoontuminen	481
6 §. Hallituksen pöytäkirja	486
7 §. Tehtävien siirtäminen.....	491
Hallituksen jäsenet sekä jäsenyyden alkaminen ja päättyminen	495
8 §. Hallituksen jäsenet, varajäsenet ja puheenjohtaja	495

9 §.	Hallituksen jäsenten valinta	500
10 §.	Hallituksen jäsenen kelpoisuus.....	507
11 §.	Hallituksen jäsenen toimikausi.....	514
12 §.	Hallituksen jäsenen eroaminen	518
13 §.	Hallituksen jäsenen erottaminen.....	521
14 §.	Hallituksen täydentäminen	523
	Hallitusta koskevat muut säännökset	525
15 §.	Konsernisuhde.....	525
16 §.	Sopimus ainoan osakkeenomistajan kanssa	530
16 a §.	Hallituksen tehtävät yleisen edun kannalta merkittävässä yhtiössä.....	531
16 b §.	Tarkastusvaliokunta yleisen edun kannalta merkittävässä yhtiössä.....	536
16 c §.	Tarkastusvaliokunnan jäsenet.....	538
	Toimitusjohtaja	539
17 §.	Toimitusjohtajan yleiset tehtävät	539
18 §.	Toimitusjohtajan läsnäolo hallituksen kokouksessa.....	550
19 §.	Toimitusjohtajaan ja hänen sijaiseensa sovellettavat säännökset.....	551
20 §.	Toimitusjohtajan valinta, eroaminen ja erottaminen.....	554
	Hallintoneuvosto	557
21 §.	Hallintoneuvoston tehtävät	557
22 §.	Hallintoneuvoston tiedonsaanti.....	562
23 §.	Hallintoneuvoston jäsenet ja puheenjohtaja	564
24 §.	Hallintoneuvostoon sovellettavat säännökset..	565
	Edustaminen	566
25 §.	Hallitus ja toimitusjohtaja edustajina.....	566
26 §.	Muut edustajat	574
27 §.	Edustamisoikeuden rajoitukset.....	577
28 §.	Edustajan toimien sitovuus.....	579
7 Luku.	Tilintarkastus ja erityinen tarkastus	588
	Tilintarkastus	599
1 §.	Sovellettava laki.....	599
2 §.	Tilintarkastajan valinta	600

3 §.	Varatilintarkastaja	609
4 §.	Tilintarkastajan toimikausi	610
5 §.	Vähemmistön oikeus vaatia tilintarkastajaa....	612
6 §.	Erityinen velvollisuus valita kht-tilintarkastaja	615
	Erityinen tarkastus	616
7 §.	Erityisen tarkastuksen määrääminen.....	616
8 §.	Erityinen tarkastaja	624
9 §.	Tarkastuslausunto	627
10 §.	Palkkio ja muut kustannukset	629
8 Luku.	Oma pääoma, tilinpäätös, toimintakertomus ja konserni	631
	Oma pääoma.....	634
1 §.	Oman pääoman lajit ja käyttö	634
2 §.	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	649
	Tilinpäätös ja toimintakertomus	653
3 §.	Kirjanpitolain soveltaminen	653
4 §.	Tilikausi.....	658
5 §.	Toimintakertomus.....	659
6 §.	Toimintakertomuksen tiedot lähipiirilainoista	665
7 §.	Toimintakertomuksen tiedot rakenne- ja rahoitusjärjestelyistä	672
8 §.	Toimintakertomuksen tiedot omista osakkeista.....	674
9 §.	Konsernitiilinpäätös	677
10 §.	Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen rekisteröiminen	681
11 §.	Kirjanpitolautakunnan ohjeet ja lausunnot....	685
	Konserni	686
12 §.	Konserni.....	686

III OSA RAHOITUS	697
9 Luku. Osakeanti	699
Yleiset säännökset	712
1 §. Osakeanti.....	712
2 §. Päätöksentekoa koskevat yleiset säännökset	720
3 §. Etuoikeus osakkeisiin	731
4 §. Suunnattu osakeanti.....	739
Maksullinen osakeanti	749
5 §. Päätöksen sisältö.....	749
6 §. Merkintähinta	761
7 §. Päätöksen rekisteröiminen.....	766
8 §. Osakkeenomistajan oikeus saada tietoja	769
9 §. Merkintä	772
10 §. Merkintähintasaaminen	776
11 §. Rahamaksu	779
12 §. Apportti	779
13 §. Maksuviivästyksen seuraamukset	782
14 §. Uusien osakkeiden rekisteröiminen	783
15 §. Rekisteröimisen oikeusvaikutukset.....	791
16 §. Yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden luovuttaminen.....	795
Maksuton osakeanti	796
17 §. Päätöksen sisältö.....	796
18 §. Rekisteröiminen ja sen oikeusvaikutukset	798
19 §. Osakkeen menettäminen.....	800
20 §. Maksuton osakeanti yhtiölle.....	802
10 Luku. Optio-oikeudet ja muut erityiset oikeudet osakkeisiin	807
1 §. Optio- ja muut erityiset oikeudet.....	815
2 §. Päätöksenteko.....	820
3 §. Päätöksen sisältö.....	827
4 §. Päätöksen rekisteröiminen.....	840
5 §. Oikeuksien merkintä.....	841
6 §. Vastikkeen suorittaminen yhtiölle	842
7 §. Osakkeiden antaminen	844

11 Luku. Osakepääoman korottaminen	847
1 §. Korottamisen tavat	849
2 §. Rahastokorotus	852
3 §. Osakepääomasijoitus	856
4 §. Korotuksen rekisteröiminen ja sen oikeusvaikutukset.....	861
12 Luku. Pääomalaina	865
1 §. Takasijaisuus ja muut lainaehdot	870
2 §. Muut säännökset pääomalainasta.....	890
Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624	897
Lähteet	995
Oikeustapaushakemisto	1013
Asiahakemisto	1019